

CHARLES DICKENS

POSTALS D'ITÀLIA

Traducció de Josep M. Muñoz Lloret

L'AVENÇ

POSTALS D'ITÀLIA

Charles Dickens

POSTALS D'ITÀLIA

Traducció de Josep M. Muñoz Lloret

L'AVENÇ
Barcelona
2020

Títol original: *Pictures from Italy*, 1846

Barcelona, setembre de 2020

© de la traducció, Josep M. Muñoz Lloret

© d'aquesta edició, L'Avenç, S.L., 2020

Passeig de Sant Joan, 26, 2n 1a

08010 Barcelona

Telèfon: 93 245 79 21 Fax: 93 265 44 16

www.lavenc.cat

www.elsllibresdelavenc.cat

www.llegirencatala.cat

Es reserven tots els drets.

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, amb excepció prevista per la llei. Adreça a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprogràfics) si necessita reproduir algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 93 272 04 47).

L'Avenç forma part de l'Associació d'Editorials Independents Llegir en Català.

Disseny i composició: L'Avenç

Il·lustració de la coberta: Giulio Romano, *La caiguda dels gegants*, Sala dei Giganti, Palazzo Te, Màntua. 1532-34. detall.

THEMA: WTL - 1DST - 3MN - 2ADC

ISBN: 978-84-16853-42-7

Ref. AVEN121

Dipòsit legal: B.13238-2020

Imprès a Gràfiques 92

TAULA

El passaport del lector	9
Travessant França	13
Lió, el Roine i la bruixa d'Avinyó	23
D'Avinyó a Gènova	35
Gènova i la seva rogalia	42
A Parma, Mòdena i Bolonya	80
Per Bolonya i Ferrara	92
Un somni italià	100
Per Verona, Màntua i Milà, i cap a Suïssa a través del Pas del Simplon	111
A Roma per Pisa i Siena	132
Roma	149
Un diorama ràpid	205

EL PASSAPORT DEL LECTOR

Si els lectors d'aquest volum són tan amables de prendre, de l'autor mateix, les credencials per entrar als diferents llocs que són objecte dels seus records, potser podran visitar-los amb la imaginació, de la forma més agradable i amb una millor comprensió de què n'han d'esperar.

S'han escrit molts llibres sobre Itàlia, que proporcionen molts mitjans d'estudiar la història d'aquell interessant país i les innombrables associacions que s'hi entrellacen. Faig poca referència a tot aquell assortiment d'informació; no considero en absolut com una conseqüència necessària del fet que hagi hagut de recórrer al magatzem per al meu benefici propi, que ara n'hagi de reproduir, davant els ulls dels meus lectors, els seus continguts fàcilment accessibles.

Tampoc no es trobarà, en aquestes pàgines, cap examen seriós del govern o del mal govern de cap part del país. Cap visitant d'aquella bonica terra no pot deixar de tenir una forta convicció sobre el tema; però de la mateixa manera que vaig optar, quan hi residia com a estranger, per abstenir-me de discutir cap d'aquestes qüestions amb cap mena d'italians, ara preferiria no entrar-hi. Durant l'estada de dotze mesos en una casa de Gènova, mai no vaig trobar que les autoritats constitucionalment geloses desconfiessin de mi; i ara em sabia greu donar-los ocasió de lamentar la seva

generosa cortesia, ni cap a mi ni envers cap dels meus compatriotes.

Probablement no hi ha, en tot Itàlia, cap pintura o estàtua cèlebre que no pugui ser enterrada fàcilment sota una muntanya de paper imprès dedicat a comentar-la. Per tant, tot i que soc un sincer admirador de la pintura i de l'escultura, no m'entendré gens ni en pintures ni en estàtues cèlebres.

Aquest llibre és una sèrie de reflexos vagues—meres ombres dins l'aigua— de llocs als quals la imaginació de la majoria de gent és atreta en una mesura més gran o més petita, i en què la meva hi havia residit durant anys, i que tenen un cert interès per a tothom. La major part de les descripcions van ser escrites allà mateix, i enviades a casa, de tant en tant, en cartes privades. No esmento la circumstància com una excusa per qualssevol defectes que puguin presentar, perquè no en seria cap; sinó com una garantia per al lector que, almenys, van ser escrites en la plenitud del tema, i amb les més vives impressions de novetat i de frescor.

Si mai tenen un aire fantasiós i ociós, potser el lector els suposarà escrits a l'ombra d'un dia assolellat, enmig de les coses de què tracten, i no li agradaran pas menys pel fet que tinguin aquestes influències del país damunt seu.

Espero no tenir probabilitats de ser mal entès pels qui professen la fe catòlica romana, a causa de res que continguin aquestes pàgines. He fet tot el que he pogut, en una de les meves obres anteriors, per fer-los justícia; i confio que, en aquesta, em faran justícia a mi. Quan esmento una demostració que em va impressionar per absurda o desagradable, no busco relacionar-la o reconèixer-la com a necessàriament relacionada amb els fets bàsics del seu credo. Quan tracto les cerimònies de la Setmana Santa, tracto merament del seu efecte, i no qüestiono la bona i erudita interpretació del Dr. Wiseman*

* Nicholas Wiseman (1802-1865) va esdevenir el primer cardenal de l'ar-

sobre el seu significat. Quan insinuo el meu desgrat pels convents de monges per a noies que abjuren del món abans que l'hagin provat o conegut mai; o quan dubto de la santedat *ex officio* de tots els frares i capellans; no faig més del que fan molts catòlics conscients, tant a Anglaterra com a l'estranger.

He comparat aquestes *Postals* amb ombres dins l'aigua, i esperaria de bon grat no haver remogut enlloc l'aigua tan grolllerament com per deslluir-les. No podia desitjar estar en més bones relacions amb tots els meus amics mai més que ara, quan muntanyes llunyanes s'alcen, un cop més, en la meva sendera. Perquè no tinc cap inconvenient a confessar que, disposat a corregir un breu error que vaig cometre, no fa pas gaire, en alterar les antigues relacions entre jo mateix i els meus lectors, i en allunyar-me per un moment dels meus antics objectius, estic a punt de reprendre'ls, joiosament, a Suïssa; on durant un altre any d'absència, em puc posar a treballar sense interrupció en els temes que tinc ara al cap —i mentre mantinc el meu públic anglès a una distància abastable, puc ampliar el meu coneixement d'un noble país, inefablement atractiu per a mi.**

Aquest llibre l'he fet al més accessible possible, perquè seria per a mi un gran plaer si podia esperar, a través seu, comparar impressions amb alguna de la molta gent que d'ara endavant visitarà, amb interès i delit, els escenaris que hi són descrits.

I ara només he d'esbossar, a la manera d'un passaport, el retrat del meu lector, que espero que pugui valdre, suposadament, per a tots dos sexes:

quebisbat de Westminster, després del restabliment de la jerarquia catòlica a Anglaterra i Gal·les el 1850. Nascut a Sevilla i format a Roma, és autor de *Four Lectures on the Offices and Ceremonies of Holy Week, As Performed in the Papal Chapels*, 1837. (Si no s'indica el contrari, totes les notes són del traductor.)

** Nota de l'autor: Això va ser escrit el 1846.

Cutis	Clar.
Ulls	Molt riallers.
Nas	Gens arrogant.
Boca	Somrient.
Rostre	Radiant.
Expressió general	Summament agradable.

TRAVESSANT FRANÇA

Era un magnífic matí de diumenge, en ple estiu de 1844, quan —no t'alarmis, amic meu: no quan s'hauria pogut observar dos viatgers que feien a poc a poc el seu camí per aquell terreny pintoresc i trencat pel qual s'ateny normalment el primer capítol d'una novel·la de l'Edat Mitjana, sinó quan— un carruatge anglès, de proporcions considerables, acabat de sortir de les ombrívoles instal·lacions del Pantech-nicon prop de Belgrave Square, a Londres, va ser observat per un soldat francès baixet (ho sé perquè vaig veure com se'l mirava) mentre sortia del portal de l'Hôtel Meurice, a la Rue de Rivoli de París.

No estic pas obligat a explicar per què, d'entre tots els dies de la setmana, la família anglesa que viatjava tant a l'interior com a l'exterior d'aquest carruatge hauria de fer cap a Itàlia un diumenge al matí, més del que hi estic a assignar una raó per la qual tots els homes petits a França són soldats, i tots els homes grossos, postillons —que és la norma invariable. Però, d'això no en tinc cap dubte, tenien alguna raó per fer allò que feien; i la seva única raó per ser allà, era, com saps, que anaven a viure a la bonica població de Gènova durant un any; i que el cap de família tenia el propòsit, en aquell espai de temps, de voltar per allà on el seu humor inquiet el portés.

I m'hauria estat escàs confort haver explicat, a la població de París en general, que aquell Cap de Família era jo; i no la radiant encarnació del bon humor que seia al meu costat en la persona d'un guia francès —el millor criat i l'home més expansiu de tots! A dir veritat, a ell se'l veia molt més patriarcal que no pas a mi, que, a l'ombra de la seva presència corpulenta, m'anava reduint a la mínima expressió.

Hi havia, és clar, ben poc en l'aspecte de París —mentre carrisquejàvem prop de la depriment Morgue i sobre el Pont Neuf— que permetés fer-nos retret del nostre viatge dominical. Els cellers (n'hi ha a balquena) feien un negoci rodó; a l'exterior dels cafès es desplegaven els tendals i es col·locaven cadires i taules, tot esperant els qui hi vindrien més tard, al llarg del dia, a menjar-hi gelats i beure-hi refrescos; els enllustradors estaven atrafegats als ponts; les botigues eren obertes; carros i carretes espetegaven d'un costat a l'altre; els carrers de l'altre costat del riu, estrets i costeruts com un embut, conformaven denses perspectives de multitud i bullícia, amb gorres de dormir multicolors, pipes de tabac, bruses, botes grosses i caps amb els cabells esbullats. Res en aquella hora no denotava un dia de descans, a no ser l'aparició, aquí i allà, d'una família que anava a una fontada, embotida dins un vell taxi, feixuc i voluminós; o d'algú que avui no treballa i que, pensarós, va amb roba ampla i còmoda d'estar per casa, i s'aboca a la finestra d'unes golfes, tot contemplant, amb tranquil·la expectació, com s'assequen sobre el parapet exterior les seves sabates acabades d'enllustrar (si és un senyor), o com les seves mitges s'airegen al sol (si és una senyora).

Un cop alliberats de l'inoblidable i imperdonable empedrat que envolta París, els tres primers dies de viatge cap a Marsella són prou tranquils i monòtons. Fins a Sens. Fins a Avallon. Fins a Chalon. Un esbós dels esdeveniments d'un dia és un esbós de tots tres: vet-lo aquí.

Tenim quatre cavalls, i un postilló que té un fuet molt llarg i mena el tir com si fos el correu de Sant Petersburg en el circ d'Astley o de Franconi:* excepte que ell seu en el cavall, en lloc d'estar-s'hi dret. Les immenses botes de muntar que calcen aquests postillons tenen de vegades un o dos segles; i són tan ridículament desproporcionades per al peu de qui les porta, que l'esperó, que es posa a l'alçada del taló, li arriba normalment a mig camal de les botes. Sovint, l'home surt de la cavallerissa amb el fuet a la mà i les sabates posades, i treu, amb les dues mans, una bota cada vegada, que planta a terra al costat del cavall, amb gran solemnitat, fins que tot és a punt. Quan hi és —i oh, Déu meu, l'estona que s'hi estan!— es fica dins les botes, amb sabates i tot, o bé és hissat dins d'elles per un parell d'amics; ajusta els arreu de corda, repujats amb els treballs d'incomptables coloms a les cavallerisses; espera que els cavalls tirin guitzes; fa petar el fuet com un boig; crida “*En route—Arri!*” i ens en anem. Tingueu per segur que, abans que no hàgim anat gaire lluny, tindrà una disputa amb el cavall; i llavors li diu lladre, bandit, porc i coses com aquestes; i el pega al cap com si fos de fusta.

Durant els dos primers dies, l'aparença del país a penes varia. D'una planura monòtona a una interminable avinguda, i altra vegada d'una interminable avinguda a una planura monòtona. De vinyes, n'hi ha moltes, als camps oberts, però d'una mena curta i baixa, i no emparrades, sinó sostingudes amb perxells. De captaires, n'hi ha incomptables, pertot arreu; però la població és extraordinàriament escassa, i hi ha menys criatures de les que he trobat mai. No crec que en veiéssim ni cent entre París i Chalon. Rares viles velles, amb ponts llevadissos i emmurallades: amb estranyes torrelles als angles, com rostres grotescos, com si la muralla s'hagués posat una màs-

* El Cirque Olympique va ser fundat al Beaubourg de París el 1783 per l'anglès John Astley, que el 1789 en va cedir l'explotació a la família Franconi.

cara, i miressin avall, cap al fossat; altres torrelles estranyes, a camps i horts, i en carrerons i corrals: totes soles, sempre rodones, amb la teulada punxeguda, i que mai no s'han fet servir per a cap finalitat; edificis ruïnosos de tota mena; a vegades un *hôtel de ville*, a vegades una caserna, a vegades un habitatge, a vegades un *château* amb un jardí exuberant, prolífic en dents de lleó i vetllat per torrellons amb un apagallums com a teulada i finestres que parpellegen; són els objectes normals, repetits una vegada i altra. A vegades passem per una fonda de poble, que té una paret que s'esmicola i un conjunt perfecte de dependències; i pintat sobre el portal, “Estable per a seixanta cavalls”; com sens dubte podria haver-hi estable per a seixanta multiplicat per vint, si hi hagués cavalls per ser-hi estabulats, o algú que hi parés o res que es mogués en aquell lloc que no fos un arbust que penja —senyal que a dins s'hi ven vi—, el qual oneja mandrosament al vent, en ociosa correspondència amb tota la resta, i que certament no és mai en una vellesa daurada,* tot i que sempre és prou vell com per caure a trossos. I durant tot el dia, ens creuem amb la dringadissa d'unes carretes estranyes, estretes, en rècules de sis o vuit, que porten formatge de Suïssa; molt sovint, tota la fila va a càrrec d'un sol home, o fins i tot d'un noi —que molt sovint pesa figures en el carro que va davant. Els cavalls, mig adormits, fan sonar les campanetes damunt els arreus, amb l'aspecte d'estar pensant —i sens dubte ho pensen— que els seus guarniments blaus de llana, d'un pes i d'una espessor immensos, amb un parell de banyes grotesques que surten del collar, abriguen massa a ple estiu.

Llavors, passa, dos o tres cops al dia, la diligència; amb els que van en el defora empolsegat vestits amb bates blaves, com carnisser; i els que van a dins vestits amb gorres de dormir blanques; i al sostre, el cap de la berlina, fent cabotades, com

* Dickens fa servir l'expressió “a green old age”, tret de Homer, *Illiada*, 23, 790, en la traducció del poeta Alexander Pope.

el cap d'un beneit; i els passatgers de la Jove França mirant per la finestreta, amb barbes fins a la cintura i unes ulleres blaves que els ombregen atroçment els ulls bel·licosos i uns bastons grossos engrapats a la manera nacional. I també la *Malle Poste*,* amb només un parell de passatgers, que passa volant, a una velocitat realment temerària, i es perd de vista en un instant. De tant en tant, passen trontollant uns *curés* vells i calmosos, en uns cotxes tan desgavellats, rovellats, resclosits i sorollosos que cap anglès no s'ho creuria; i dones ossudes ronsegen en llocs solitaris, portant les vaques amb una corda mentre pasturen, o cavant i eixarcolant o fent feines del camp d'una mena més laboriosa, o representant autèntiques pastores amb els seus ramats —per tenir una idea adequada de què és allò a què es dedica la gent, a qualsevol país, només cal agafar qualsevol poema o pintura de gènere pastoral, i imaginar-te allò que és més extremament i àmpliament oposat a les descripcions que conté.

Has estat viatjant, bastant embalbit, com fas generalment en l'última etapa del dia; i les noranta-sis campanetes dels cavalls —vint-i-quatre per barba— han estat sonant de forma somnolenta a les teves oïdes des de fa cosa de mitja hora; i ha esdevingut una mena d'assumepte sense sobresalts, monòton i pesat; i has estat pensant tota l'estona en el sopar que et prendràs a la pròxima parada; quan, al final de la llarga avinguda d'arbres per la qual viatges, apareix, en forma d'uns masos disseminats, la primera indicació d'una vila: i el carruatge comença a trontollar i a rodar sobre un empedrat terriblement desigual. Com si el carruatge fos un gran foc d'artifici, i la mera visió de la xemeneia fumejant d'un mas l'hagués encès, a l'instant comença a fer crac i a espetegar, com si el diable mateix fos dins seu. Crac, crac, crac, crac. Crac-crac-crac. Cric-

* Vehicle tirat per cavalls destinat al transport de despatxos i del correu en general, aparegut a França cap al 1800, a semblança del *mail coach* britànic.

crac. Cric-crac. Helo! Hola! *Vite! Voleur!* Bandit! Arri, arri! *En r-r-r-r-r-route!* Fuet, rodes, conductor, pedres, captaires, criatures, crac, crac, crac; helo! hola! *charité pour l'amour de Dieu!* cric-crac-cric-crac; cric, cric, cric; trontoll, sacsejada, crac, trontoll, cric-crac; gira la cantonada, enfila el carrer estret, baixa pel turó empedrat de l'altre costat; a la cuneta; trontoll, trontoll; sacsejada, trot, cric, cric, cric; crac, crac, crac; cap als aparadors a mà esquerra del carrer, abans d'un revolt tancat cap a la porxada de fusta a mà dreta; retruny, retruny, retruny; repica, repica, repica; cric, cric, cric; i ja som al pati de l'Hôtel de l'Ecu d'Or; cansats, fatigats, traient fum, esgotats, exhausts; però fent a vegades, de forma inesperada, una arrencada fallida, de la qual no en surt res —com un foc d'artifici, al capdavant!

Vet aquí la mestressa de l'Hôtel de l'Ecu d'Or; vet aquí l'amo de l'Hôtel de l'Ecu d'Or; vet aquí la *femme de chambre* de l'Hôtel de l'Ecu d'Or; i vet aquí un senyor amb una gorra impermeable, amb una barba vermella com un amic íntim, que s'està a l'Hôtel de l'Ecu d'Or; mentre *monsieur le curé* camina tot sol amunt i avall per un racó del pati, cofat amb un capell romà, una capa negra a l'esquena, un llibre en una mà i un paraigua a l'altra; i tothom, excepte *monsieur le curé*, està amb la boca badada i amb els ulls badats, esperant que s'obri la porta del carruatge. L'amo de l'Hôtel de l'Ecu d'Or adora fins a tal punt el guia, que amb prou feines pot esperar que baixi del pescant, i, quan encara n'està baixant, se li abraça a les cames i als tacons de les botes.

—El meu Guia! El meu brau guia! Amic meu! Germà meu!

La mestressa l'estima, la *femme de chambre* el beneeix, el *garçon* l'adora. El guia pregunta si han rebut la seva carta? L'han rebuda, sí. Les habitacions, estan preparades? Hi estan, hi estan. Les millors habitacions per al meu noble guia. Les habitacions de categoria per al meu gallard guia; tota la casa està al servei dels meus millors amics! El guia manté la mà sobre la

porta del carruatge, i fa alguna altra pregunta per acréixer l'expectació. Per damunt de l'abric, penjant d'un cinturó, hi porta una bossa verda de pell. Els ganduls se la miren; n'hi ha un que la toca. És plena de peces de cinc francs. Entre els nois se sent un murmuri d'admiració. L'amo s'abraona damunt el coll del guia, i l'enfonsa en el seu pit. Està molt més gras que no estava, diu! Se'l veu tan rosat i tan bé!

S'obre la porta. Màxima expectació. Surt la senyora de la família. Ai, quina senyora més dolça! I més bonica! Surt la germana de la senyora de la família. Déu del cel, *Mademoiselle* és encantadora! Surt el primer noieta. Ah, quin noieta més maco! Surt la primera noieta. Oh, quina criatura més encantadora! Surt la segona noieta. La mestressa, cedint a l'impuls més noble de la nostra naturalesa comuna, l'agafa en braços! Surt el segon noieta. Oh, quin noi més dolç! Oh, quina família més carinyosa! Treuen el bebè. Un bebè angelical! El bebè ho ha superat tot. Tot l'entusiasme es concentra en el bebè! Llavors surten disparades les dues mainaderes; i l'entusiasme creix fins a la bogeria, i s'enduen la família escales amunt com en un núvol; mentre els ganduls s'arremolinen entorn el carruatge, i hi miren a dins, i hi donen la volta, i el toquen. Perquè no és pas poca cosa, tocar un carruatge que ha portat tanta gent. És llegat per deixar als nostres fills.

Les habitacions són al primer pis, excepte allà on dormen els nens, que és una gran cambra laberíntica, amb quatre o cinc llits: s'hi arriba a través d'un passadís fosc, pujant dos esglaons, baixant-ne quatre, passant per davant d'una bomba, a través d'una balconada i la porta que dona a l'establa. Els altres dormitoris són molt grans i de sostres alts; cadascun amb dos llits petits amb dossier, recoberts amb gust, com les finestres, amb una roba vermella i blanca. La sala d'estar és de primera. Ja hi està parat el sopar per a tres; amb els tovallons plegats a la manera d'un tricorn. Els terres són de rajola vermella. No hi ha catifes, i no pas gaire mobiliari digne d'es-

ment; però hi ha una profusió de miralls; gerros enormes sota campanes de vidre, plens de flors artificials; i molts rellotges. La colla no para quieta. El brau guia, en particular, és a tot arreu: encarregant-se dels llits, bevent el vi que li aboca gola avall el seu estimat germà l'amo, i picant cogombres verds —sempre cogombres; Déu sap on els aconseguix— amb els quals es passeja, un a cada mà, com si fossin porres.

S'anuncia el sopar. Hi ha una sopa molt prima; pans molt grossos —un per barba—; peix; després, quatre plats; després, una mica de pollastre; després, unes postres; i el vi que no hi falti. Els plats no són gaire abundants, però són ben bons i sempre servits a l'instant. Quan és gairebé fosc, el brau guia, que s'ha menjat els dos cogombres, tallats a rodanxes dins el contingut d'un setrill d'oli bastant gros, i un altre de vinagre, surt del seu redós i proposa una visita a la catedral, la torre massissa de la qual arrufa el nas damunt el pati de la fonda. Sortim; i és solemne i monumental, a la llum tènue: tan tènue al final, que el vell i educat sagristà de mandíbula quadrada té un bocinet de res d'espelma a la mà, amb el qual avança a les palpentres entre les tombes —i s'assembla molt a un fantasma perdut que estigués buscant la seva entre les lúgubres columnes.

Quan tornem, els criats de la fonda sopen a l'aire lliure, en una gran taula sota la balconada; el plat, un estofat de carn i verdura, encara fumeja i és servit en la mateixa caldera de ferro en què l'han bullit. Tenen un pitxer de vi aigualit, i estan ben alegres; més alegres que el senyor amb la barba vermella, que juga al billar a l'habitació il·luminada de l'esquerra del pati, on unes ombres, amb tacs a les mans i cigars a la boca, passen i tornen a passar per davant la finestra, constantment. El *curé* prim encara camina amunt i avall tot sol, amb el llibre i el paraigua. I continua caminant, i les boles de billar continuen tamborinant, molt després que nosaltres ens hàgim ben adormit.

L'endemà a les sis ja estem llevats. Fa un dia esplèndid, que avergonyiria el fang d'ahir sobre el carruatge, si és que res po-

gués avergonyir un carruatge en un país on els carruatges no es renten mai. Tothom s'afanya; i mentre acabem d'esmorzar, els cavalls arriben de la posta i entren dringant dins el pati. Tot el que havien tret del carruatge, l'hi tornen a posar. El brau guia anuncia que tot és a punt, després d'entrar a totes les habitacions i mirar per tots els racons, per assegurar-se que no ens deixem res. Tothom puja al cotxe. Tothom relacionat amb l'Hôtel de l'Écu d'Or està, de nou, encantat. El brau guia corre cap a la casa a buscar un paquet per dinar que conté aviram fred, pernil tallat, pa i galetes; el fica dins el cotxe; i se'n torna corrents.

Què duu a la mà, ara? Més cogombres? No. Una tira llarga de paper. És el compte.

El brau guia porta dos cinturons, aquest matí: d'un, en penja la bossa; de l'altre, un barral de cuir, de molt bona mena, omplert fins al capdamunt amb el millor vi jove de Bordeus de la casa. Mai no paga el compte fins que el barral no és ben ple. Llavors el discuteix.

Ara el discuteix violentament. Encara és el germà de l'amo, però d'un altre pare o mare. No hi està emparentat tan de prop com hi estava anit. L'amo es grata el cap. El brau guia assenya-la determinades xifres del compte, i insinua que si continuen allí, l'Hôtel de l'Écu d'Or serà, d'ara endavant i per sempre, un hôtel de l'Écu de Cuivre. L'amo entra dins una petita comptadoria. El brau guia el segueix, el força a agafar el compte i una ploma, i parla a més velocitat que mai. L'amo agafa la ploma. El guia somriu. L'amo hi fa una modificació. El guia fa broma. L'amo és afectuós, però no fins al punt d'entendrir-se. Ho porta com un home. Estreny la mà amb el seu brau germà, però no l'abraça. Tanmateix, s'estima el seu germà; perquè sap que tornarà allí, un d'aquests dies, amb una altra família, i preveu que el seu cor el tornarà a enyorar. El brau guia fa tota la volta al carruatge, mira el tir, inspecciona les rodes, s'enfila, dona l'ordre, i en marxa!

És matí de mercat. El mercat se celebra a la plaça que hi ha davant de la catedral. Està atapeït d'homes i dones, vestits de blau, vermell, verd i blanc; amb parades cobertes amb tendals; i gènere que voleteja. Els pagesos estan agrupats, amb les seves cistelles netes al davant. Aquí, els venedors de blondes; allà, els que venen mantega i ous; aquí, els que venen fruita; allà, els sabaters. Tot plegat sembla com si fos l'escenari d'un gran teatre, i acabin d'alçar el teló, per fer-hi un ballet pintoresc. I, a més, hi ha la catedral, com un decorat —tota lúgubre, fosca, decrepita i freda—, tot just esquitxant un tros del paviment amb gotes imprecises de color porpra, mentre el sol del matí, que entra per una finestreta del costat de llevant, malda per travessar alguns vidres de colors, a ponent.

Al cap de cinc minuts hem passat, ja als afores de la vila, per la creu de ferro, amb un petit reclinadori de gespa al davant, tot espellifat; i som novament a la carretera.

“No hi ha cap altre escriptor que sigui
més pintor i dibuixant que Dickens”

Vincent van Gogh

El juny del 1884, Charles Dickens inicia el seu viatge a Itàlia. Tot i la seva joventut, llavors ja és un escriptor consagrat, amb una carrera començada de forma fulminant amb *Els papers de Pickwick* i *Oliver Twist*. Amb una família que no parava de créixer, i necessitat de nous arguments per a les seves novel·les, s'estableix durant un any a Gènova. D'allí, viatja per tot Itàlia, i va enviant a Anglaterra unes cartes extenses on descriu, amb una visió impregnada de romanticisme però també d'una fina ironia, un país terriblement atractiu però també terriblement deixat i empobrit. Dickens no s'interessa tant pels monuments que visita sinó per la gent anònima que troba.

Els capítols que dedica a Venècia, Roma i Nàpols són particularment remarcables, amb unes escenes d'una vivor extraordinària: un carnaval, l'execució d'un reu, una processó funerària, un sorteig de la loteria. Però també les fondes que troba pel camí, l'excursió al cim del Vesuvi o el pas dels Alps cap a Suïssa són descrits d'una forma que romandrà per sempre en la memòria del lector.

Entra a
www.elsllibresdelavenc.cat
i accedeix al
Dossier de Lectura

L'AVENC Literatures